

Sleat-eko itsasartearen albotik

Rody Gorman

Itzulpena: Juan Mari Mendizabal

bestehitzak

focaileile

Sarrera

Irlanda osoan gaeliko hizkuntzaz arduratzen den Foras na Gaeilge institutuak, *Focail Eile / Beste Hitzak* europar proiektuaren barruan, antolatutako idazleentzako egonaldi bat egin nuen Maribor-en (Eslovenia) 2018ko martxoaren 28tik aurrera.

Egonaldi hartan, programaren osagai moduan, <http://otherwordsliterature.eu/eng/blog/> izeneko bloga sortu nuen, eta bertan, nire eskarian proposatu bezala, idatzi nuen egunero hiruko bat, errima eta ikusizko errima perfektuz eskoziar gaelikoz, ingelesezko itzulpen tarteka polisemiko batez eta KIBLAko (bertako lanak Eslovenian eta nazioartean sustatzeko helburua duen arte organismoa bera) Dijana Bozic-ek eta neronek egindako argazkiez lagundua. Poema horiek –formari eta espirituari dagokienez, neurri handiagoan edo txikiagoan *haikuen* eta *senryuen* antza dutenak– Skye Uhartearen bizi naizen Sleat inguruko paisaiari dagozkio, eta haietako batzuek Mariborreko eta Esloveniako beste bazter batzuetako ingurunearen eragina izan dute.

Adibidez, 28. poema (100 bat ingurutik)

sa Choille Bhig, nach iad a tha dàna
's iad a' sealltainn orm gun char asta,
na h-eilidean bàna

*Coille Bheag-eko basoetan
lotsagabeki geratzen zaizkit begira,
atzeko laurden zuriak mugitu gabe*

idatzi nuen Mestmi Parkearen eta Piramida Muinoaren arteko basoan ibili ondoren, eta badu zerikusirik ere Zgornia Kungota-ko parke publiko batean dagoen eskultura batekin.

Antzera, 20. hirukoa

a' bhratag a bh' ann seal an-dè
air Drochaid Lòn Crè
an-diugh na dealan-dè

*hemen, Drochaid Lòn Crè-ko zubian,
atzo zebilen beldarra
tximeletabihurtu da*

Kalvari ja muinoko bidean idatzi nuen, eta 21. poema

aig alltan-tàimh
ri taobh Loch an Doireannaich,
boladh mùin air mo làimh

*errekasto idortu baten ondoan,
Loch an Doireannaich inguruan,
pixa usaina nire eskuan*

Kamnica-ra egindako bisitaldi batek inspiratu zidan.

Mariborren alboan altxatzen den Pohorje mendiak tokiko testuinguru bat eskaini zidan Cnoc an Fhùdair-eko muineko elurraz idatzi nuen 25. hirukorako.

och, an sneachda geal
air Cnoc an Fhùdair bhuam thall
nach robh ann ach seal

*oi, Cnoc an Fhùdairreko muineko elur zuria,
nagoen lekutik urrun egon arren,
une iheskor batean agertu zaidana*

Behin eta berriz agertzen da Pohorjeren irudia, eta hurrengo poemak maiatzaren 17an hara egindako bisitaldi batek markatuak dira:

an sneachd' a bh' ann là no dhà
air ais air Creag na Bà
air leaghadh air falbh mar-thà

*duela egun pare bat
Creag na Bà muinoan zegoen elurra
ezkutatu egin da, gesalduta*

air ais ann am Barabhaig an dèidh dà mhìos
agus de raineach ùr air fàs
is cha tèid agam air a cumail sìos

*bi hilabeteren ondoren Baravaig-era itzulia,
garo berria nonahi,
eta ezin hora gobernatu
mo dhruim a' fàs tais
is mi nam stad is a' ghrian ris
aig Allt Rèidhe Ghlais*

*bizkarra hezeleundu egin zait
eguzkitan nagoela hemen,
Allt Rèidhe Ghlais errekastoan*

Barabhaig na h-aon raon
is an sneachd' a bh' ann o chionn tacain
air leaghadh braon bho bhraon

*Baravaigek belardi hareatsua dirudi,
arestian zegoen elurra
gesaldu egin da, tantaz tanta*

seadh, an sneachda geal a bh' aig cia mheud troigh
air leathad Sgùrr nan Caorach an t-seachdain a chaidh,
seall an-diugh nach eil na bloigh

*bai, joan den astean elurra zen hemen,
Sgìrr nan Caorach-eko muinoan,
gaur ez dago distira haren arrastorik*

49. hirukoa

san tiùrr aig Òb Snaosaig, sgonn
gun charachadh is a' togail ceann
's a' falbh cho luath, madadh-donn

*Òb Snaosaig badian, itsasgorako algen artean,
enbor geldi bat, eta, burua jaso eta bizkor desagertuz,
igaraba marroi bat*

Drava ibaian igerian zihoan enbor batek iradoki zidan. *Sajkas* (ibai txalupak) eta *flose* (almadiak) erabili ziren ibaian 1947 inguru arte, Danubiotik Belgradoraino iristen zirenak.

53. poema

seadh, na rudan biodach nach eil thu a' faicinn:
ann am Fèith na Fala, mi a' tuiteam sna caochain
's de chuileagan air feadh mo chraicinn

bai, ikusten ez diren gauzatxoak:
Fèith na Fala-n, xirripa xumeetan erori,
eta euliak nekaezin nire larruazalean

Drava ondoko baso batean euliak topatzeak iradoki zidan.

Ekaitz osteko Drava gainezkatu bat dago honako hiruko honen jatorrian:

nam shìneadh, a' tuiteam ann an neul
agus Allt na Bèiste bhuam thall
an impis cur a-mach air a bheul

etzanda, hodei itsugarriek durduzatuta,
eta pareko Allt na Bèiste errekastoa
gaindi egiteko zorian

Badira horren beste zenbait adibide. Beste eragin batzuk ez dira hain nabarmenak. Honako poema hau

aig Drochaid a' Mhuilinn eadar dà ràithe
ri taobh an uillt ri taobh na Linne
's na clachan fodham a' fàs nas blàithe

Mill Zubian bi sasoien artean,
errekkaren itsasarteaen alboan,
azpiko harriak gero eta beroago

James Joyceren *Dubliners* ipuin liburuko *An Encounter* narrazioko irudi batek inspiratu zidan. Haren ale merke bat erosi nuen Mariborreko Eurocentreko liburu denda batean (dudarik gabe Trieste, Esloveniako mugatik hurbil, gogoan nuela).

Honako hiruko hau

aig an Taigh Bhàin, dìreach crann-leamhain
‘s fodha de luibhean: fiadh, odharan,
am breunan-brothach is cranntachan-an-deamhain

Kilmoreko apaizetxe zahar zuri hutsean,
zumar ingeles bat, eta haren azpian,
belar-landareak: sapelarra, urdanaza, kamamila eta esne-belarra

Mariborreko Unibertsitateko liburutegian maileguan hartu nuen Jay Parinik idatzitako Robert Frosten biografian Amherst Collegeren deskribapena irakurri ostean idatzi nuen.

Sleat sortako hirukoentzako parte txiki bat (blogean agertzen ez direnak) Murray Robertsonen irudiez lagunduta egongo dira ikusgai *Lost in Europe* erakusketa, Vienako Open Space galerian, 2018ko urrian.

Eta 41. poemarentzako inspirazioa

clag na Cille Bige gun bheum
sa mhadainn earraich is gun seirm
ach fhathast – na h-ògain nan leum

Kilmoreko elizako kanpaina mutu
udaberri goiz batean, baina hala ere
arkumetxoak jauzi eta zapart

hiriko elizako kanpainen hotsetik iritsi zitzaidan.

Beste hiruko hau:

eathar Iain is Choinnich air chruidh ri port
an dèidh aon cheala-deug fhathast
shios air Loch Eiseort

*Iainen eta Kennyren ontziak bi aste daramatza
eguraldi txarragatik itsasoratu ezinik,
oraindik Loch Eishort-en*

maiatzaren lehenean Adriatikoan ainguratutako kontainer ontzien ikuskizunak iradoki zidan.

Alabaina, Mariborren eman nuen egonaldiko denbora gehiena, eta bertan abiarazi nuen psikogeografiaren eskala Sleaten eta Dublinen –hiru lekuetan etxekotasun eta erbeste osagaiak erabiliz– egiten eta erregistratzen nuenaren antzekoa zen.

Egonaldia onuragarria gertatu zitzaidan nire sormen prozesuak hedatu zituelako, bereziki tokiko (eta hizkuntzarekiko) sekuentzia bat azaleratuz eta birstestuinguratz, beste hizkuntza gutxitu mota batekin eta haren hiztun batzuekin, idazleak eta beste arte molde batzuk lantzen dituen jendea barne, harremanak finkatzearen bidez.

Rody Gorman
2018ko ekaina

Sleateko itsasarteanen albotik

bloighean den t-sneachd' ùr is na h-uain
air Cnoc Uaine nan laighe sa mhadainn
agus faoileagan air bhàrr a' chuain

*elur bota berria eta arkumeak etzanda
Knock-eko muinoan goizez, eta antxetek
badiako olatuen gandor zuriak dirudite*

Allt Tarsainn bhuam ri torghan
agus fo mo chasan air an Fhaoilinn,
cadalan-tràghad anns a' mhorgha

*Allt Tarsainn errekaren jarioa nire oinen azpian
zirimolak eratuz, eta Faoilinn-eko kostaldean
itsas triku bat harribil hondartzan*

a' fàs aig Taigh Mòr nan Gilean
far an robh 'm bodach na linn,
leis fhèin, lus nan trì bilean

*Gillen-eko Jauretxe hutsean,
agurea aspaldi bizi zen tokian,
belar bedeinkatu bakarti bat*

och nach robh thu agam, a luaidh,
shìos an sin air bruach an Uillt Ruaidh
seach bhuam an Oir Chluaidh

*oi, laztana, orduan han izan bazintut,
Red Burn errekaren ertzean,
eta ez Clydesiden, nigandik urrun*

air an Fhaoilinn Dihaoine na Ceusta
ri siubhal an lòin mar a h-uile mac latha,
spàg-ri-tòin is tunnag-ghleusta

*Faoilinneko kostaldean Ostiral Santuan,
egunero bezala mantenu bila,
murgil txiki bat eta ahate beltz leun bat*

na fèidh gu h-ìseal a' falbh nan greigh
sios bhon ghaoith far Cruachan na Fèithe Seilich
is an talamh fodham fhathast fon deigh

*beheko oreinak urruntzen, mandeuli multzoa dirudite
Cruachan na Fèithe Seilich-en gailurretik ikusita,
eta zapaltzen dudan lurra oraindik izoztuta*

far an rachamaid gus na smeuran a spionadh
tiotan aig deireadh an t-samhraidh,
chì mi bhuam an Fhaoilinn a' lionadh

*uda amaieran masustetara joaten ginen lekutik
aurrean dut itsasoa gora egiten
Faoilinneko kostaldean*

caora na cairbh
ann an Cùl nan Cnoc anns an fhraoch
agus mu mo chasan de chac-tairbh

*ardi baten sarraskia Cùl nan Cnoc-eko muinoan,
ezerezaren erdian txilarra sutan,
eta behi-plasta ugari nire oinen inguruan*

na fir air an cois tràth ri rùsgadh
ann am Bealach Garbh Didòmhnaich
is a' chlann-bheag a' sìneadh ri dùsgadh

*igandean goiz jaiki dira gizonak
Bealach Garbh-en ardiak mozteko
eta esnatzen hasi dira txikiak*

fear a' buain 's na chois cù a' rùrach
air a' chùl-chinn anns an fhionnairidh
's ag èirigh far na mòna de smùrach

*gizon bat zohikaztegi, haren ondoan
txakur bat bazterrak arakatzen iluntzean,
eta, txilarditik gorantz, halako zirimiria*

aig an Taigh Bhàn, dìreach crann-leamhain
's fodha de luibhean: fiodh is odharan,
am breunan-brothach is cranntachan-an-deamhain

*Kilmoreko apaizetxe zahar zuri hutsean,
zumar ingeles bat, eta haren azpian,
belar-landareak: sapelarra, urdanaza, kamamila eta esne-belarra*

an dà shealladh aig an àth
thairis air Allt Tarsainn sa chamhanaich –
an t-seileach agus a sgàth

*Allt Tarsainn errekaren ibian
ikuskizun bikoitza albailuntzean:
sahats bat eta haren geriza*

an dèidh 'n uisg' a thàinig na dheòir,
air bruach Allt Tarsainn san Iuchar,
seileach agus fionnan-feòir

*malko modura iritsitako euriaren ostean,
Allt Tarsainn errekaren bazterrean,
sahats bat eta matxinsalto bat uztailean*

sa Choille Bhig, nach iad a tha dàna
's iad a' sealltainn orm gun char asta,
na h-eilidean bàna

*Coille Bheageko basoetan
lotsagabeki geratzen zaizkit begira,
atzeko laurden zuriak mugitu gabe*

a' ghaoth ri sèideadh fo m' ìne
's mi nam shìneadh leam fhìn aig Rubha Shlèite
mar a bha mi nam linn le Sìne

*azkazalen azpian haizea puzka Sleateko lurmuturrean
zabal-zabal eginda natzalarik,
Sheenarekin izan nintzen egunean bezala*

gun charachadh air bàrr na cathrach
a chuir mi a-mach anns a' ghàrradh là samhraidh,
tarbh-nathrach, dà tharbh-nathrach

*uda egun batez kanpora ateratako
aulkiaren goialdean, zirknik egin gabe,
burruntzi bat, bi burruntzi*

thàinig mi air dà shlighe là
sa choille mu choinneimh Chreag na Bà
's chaidh mi timcheall 's ghabh mi na dhà

*bi bide topatu nituen behin
Creag na Bà aurreko basoan
eta zer eta biak ibili nituen*

nach i fhìn am bàrd!
fairichidh mi bho Bheinn a' Bhràghad
an uiseag-thapaidh gu h-àrd

*bardo parerik gabea! irten zait tupustean
Beinn a' Bhràghad-eko muinotik
hegatzabalaren kantu ozena aditzean*

chì mo bho Phort na Làire
far an do dh'fhalbh i fhìn, mo làire,
gu tìr-mòr bhuam ri briseadh na làire

*zutik Port na Lairokeko ertzean,
handik abiatu zen, lastima,
kontinentera egunsentian, ni bertan utzita*

seachad air a' chuimhneachan-chogaidh
sa Chille Bhig ris a' chamhanaich,
dìreach corra-ghritheach is cuthag-bhogaidh

*Kilbeg-eko gerra-oroitarrtitik harago,
albailuntzean tente-tente,
koartza bat eta buztanikara bat*

ann an Cùl nan Cnoc leam fhìn a' seinn
's nuair a leigeas mi sreothairt asam no srann,
gun *Deiseil!* aig duine no *Dia leinn!*

*Cùl nan Cnoc-eko muinoan, ezerezaren erdian,
bakarrik, kantatzen, eta usin egitean,
inork ez du Jesus! esaten*

far am biodh Mòrag
a' buain sheòbhrach anns a' Choille Bhig,
romham, leatha fhèin, feòrag

*Morag-ek sanjose loreak biltzen zituen lekuan,
Coille Bheageko basoan, nire aurrean,
bakarti, katagorri bat*

ann an Cùl na h-Àirigh sa ghrèin a dhallas
far an robh mi leatha fhèin turas
às mo lèine *hì rì ri* ò 's nam fhallas

*Cùl na h-Airigh-eko txabolan, eguzki galdataan,
hantxe izan nintzen berarekin behin,
biluzik eta izerditan*

nach e chuir gu trom a-raoir
thall bhuam air Cnoc an Fhùdair
far an do thriall mi le Mac an t-Saoir

*bart gauean mara-mara bota zuen elurra
MacIntyre-rekin bisitatu nuen
Cnoc an Fhùdairreko muinoan*

nach iad a tha gasta –
dà chorra-ghritheach air a' Chlachaig aig meadhan-latha
gun charachadh asta

*bai gauza zoragarria:
bi koartza eguerdian Clachaig-eko ertzean,
geldi-geldirik*

ri cail an là, de ghealagan-lòin
shios air an Lèanaig tacan
agus a-rithist ri tràth-nòin

*egunsenti gogotsu batean
zingira-berdantza distiratsuak une batez belardira jaitsi
eta ostera itzuli dira eguerdiko otordurako*

agus a-rithist madainn Diluain
anns an t-sneachd' ùr nach buan
air Cnoc Uaine, de dh'uain

*eta astelehen goizean berriz
Knockeko muineko elur berri galkorrean,
arkume horiek guztiak*

nam stad –
fàileadh roid
aig Loch Doire nan Gad

*Loch Doire nan Gad-en
gelditu egin naiz,
padura-mirtoaren lurrina airean*

a' ghealach a' fàs abaich
os cionn a' Mhonaidh Mheadhanaich
is ceilear aig an uiseig-chabaich

*ilargia goratzen Monadh Meadhanach aldean
txilardiaren gainean,
eta kutturlio bat kantuan*

och, a charaid mhiadhaich –
air a' Chlachaig a' togail na h-imrich,
dà ghèadh-fhiadhaich

*oi, adiskide prezziatura,
Clachaig-eko itsasertzean, aireratzen,
bi basantzara*

a' chlann bheag a' snàmh
anns an Tiùrr madainn Didòmhnaich
is fad' às, dìosgan ràmh

*igande goizean haurrak igerika
Dornoe-n, eta han urrunean,
arraunen kirrinka*

an aire! mu mo spàgan
a' siubhal air a' Chruard anns a' mhadainn,
dà mhàgan

*hara! nire oin baldarren inguruan,
mugimenduak goizean:
bi igel ñimiño*

san fheasgar, fhathast a' dol –
e fhèin leis fhèin thall
ann am Barabhaig air a' mhol

*arratsean, aurrera jarraikiz,
bakardadean bere buruarekin,
Baravaigeko harribil hondartzan*

ann an Cnoc Uaine là samhraidh,
bròg-na-cuthaige, sòbhrag is creamh
nach bi ann là geamhraidh

*Knockeko muinoan udako egun batean,
ezkila-loreak, sanjose loreak eta sorgin-baratxuriak,
egongo ez direnak neguko egun batean*

aig Òb Snaosaig fo mo chois plaosg
is air an taobh thall riasg
is ag èirigh gu h-àrd às naosg

*Òb Snaosaig badiako ertzean, oin azpian,
maskor bat, eta beste aldean,
padura goroldiotsua, eta handik altxatzen, istingor bat*

gun fhuaim is gun deò
na mo shìneadh liom fhìn aig Dùn Flò
feasgar ìseal cho làn ceò

*hotsik ez, haizerik ez,
Dùn Flò-n zabal-zabal etzanda,
ilunabar laino esnekaraz betean*

leth mar leth,
dithis eala-bhàn air Linne na Dunaidh
bhuainn là teth

*bi beltxarga zuri elkarren ondoan,
Linne na Dunaidheko putzuan
gure aurrean, egun bero batean*

aig Òb Chamas Chros, mo mhilleadh,
gun an tè bhàn a bh' ann rim thaobh
's an làn a' tilleadh

*Camuscross Badian,
alboan neukana gabe,
mareagora izan berritan*

is far an do ghabh sinn ceum
san àm a dh'aom aig an Allt Cham
's na h-uain 's na bric nan leum

*eta iraganerantz egin genuen
Allt Cam errekoastoan,
arkumeak eta amuarrainak jauzika*

mart ri bacan
ann am Barabhaig anns a' mhadainn
a' sealltainn a-nall orm tacan

*behi bat taket bati lotua
Baravaigen goizean
puska batean niri begira*

a' bhratag a bh' ann seal an-dè
air Drochaid Lòn Crè
an-diugh na dealan-dè

*hemen, Drochaid Lòn Crèko zubian,
atzo zebilen beldarra
tximeletabihurtu da*

aig alltan-tàimh
ri taobh Loch an Doireannaich,
boladh mùin air mo làimh

*errekoasto idortu baten ondoan,
Loch an Doireannaich inguruan,
pixa usaina nire eskuan*

ann an Gleann Meadhanach, nathair
a' gluasad air mo chuairt leam flìn feasgar
seachad air a' mhac-gun-athair

*Gleann Meadhanach-en, suge bat narraska
arratseko nire paseo bakartian,
ur-dilistetatik harago*

aon dà trì ceithir
tairbh-nathrach a' dol seachad air Lod Mòr
là garbh cho luath ri beithir

*bat bi hiru lau burrunzzi Lod Mòr-eko
putzu gainean ziztuan han-hemenka
egun zoro batean*

sealladh – air Drochaid Lòn Crè, burras,
nach bi ann ach dreis,
thèid mi 'n urras

*ikuskizuna: Drochaid Lòn Crèko Zubian,
tximeleta bat; apustu egingo nuke
ez duela luze iraungo*

och, an sneachda geal
air Cnoc an Fhùdair bhua姆 thall
nach bi ann ach seal

*oi, Cnoc an Fhùdairreko muineko elur zuria,
nagoen lekutik urrun dakusadana,
laster desagertuko da*

an raineach a' dol eug
as t-fhoghar ann am Barabhaig
a bha làn o chionn ceala-deug

*udazkenean Baravaigen,
duela bi aste oparo agertzen zen
garoa idortuz doa*

och, carson a bhios mi daonnaн a' caoidh
nan làithean ud aig Loch an Iasgaich
le MacAonghais is MacAoidh?

*ene, zergatik kalaka hau
MacInnes eta Mackayrekin
Loch an Iasgaichen emandako egunez?*

de chuileagan mun linne-dealta
air Creag na Bà ri càil an latha
's na curracagan a' laighe nan ealta

*zenbat euli Creag na Bà muinoko putzuan
egunsenti gogotsuan, eta hegaberak
saldoka lurreratzen*

cuireag-Chèitein fhathast na h-ainnir
a' falbh gu siùbhlach feasgar
thar Loch Nighean Fhionnlaidh na lainnir

*maiatz-euli bat, oraindik ninfa,
arratsean distira bizian
Loch Nighean Fhionnlaidh zeharkatzen*

och, na bruthaichean casa
a' tighinn dhachaigh dhomh bho Chnoc Buaile 'n Easa
a bha uair fada na b' phasa

*oi, muino magal piko horiek
Cnoc Buaile 'n Easaren tontorretik etxera bidean,
askoz errazagoa zen behinola*

air ais air an Àilean
far an deach mi uair le MacAilein
a chuir sinn bhon uair sin fon fhàilean

*Àilean-eko belardira itzulita,
behin batean MacAllanekin ibili nintzen han,
belar azpian lurperatu baino lehen*

aig Buaile 'n Easa
far an trialladh iad nan latha,
ceò-teasa

*Buaile 'n Easa muinoko ur jauzian,
udako larreetara joaten ziren lekuan,
bero-laino esnekara*

a' slaodadh sa mhòintich ghlumaich
's ghruamaich gu fadalach
seachad air Càrnan an Rumaich

*astiro etxeratzen, berandu,
Càrnan an Rumaich-eko
harri metaketatik igaroz*

thall dhomh far an tadhlainn
leis an tè a bh' ann
's nach eil ann anns an Fhadhlainn

*haraxe joaten nintzen berarekin,
lehen zegoen eta orain ez dagoenarekin:
Fadhlainn-eko hondartzara*

san achadh thall, each stodach,
agus e fhèin cho rèidh
leis fhèin air Gnoban nam Bodach

*aurreko zelaian zaldi urduriaren ondoan,
eta bera lasai, bakarrik,
Gnoban nam Bodach mendixkan*

agus an dèidh nan uile,
air m' ais ri beul na h-oidhche
ri taobh Lòn na Cuile

*eta guztiaren ondoren,
arratsean Lòn na Cuile-ko
euli-putzu ondora itzuli*

an t-uisg' a' fàs nas mìne
an dèidh dhomh bhith sealltainn ùine
air Sgeir Shìne

*eurimalkoak finagoak
Sgeir Shìne-ko haitzetik
puska batean begiratuta*

mas e ur toil e!
tha mi feuchainn ri fois a ghabhail ùine
aig Abhainn an Taigh-sgoile

mesedez...!
atseden laburra hartu nahi dut
eskolako errekastoan

chì mi Muile ‘s Tiridhe
‘s Idhe ‘s na h-eileanan uile
bhuam bho Chnoc a’ Chridhe

Mull ikusten dut, eta Tiree eta Iona,
baita uharte guztiak ere,
Cnoc a’ Chridhe muinotik

cràdh a’ cur air mo loch-bhlèin
a’ tilleadh ann an Linne nan Ceann le grèin
ach fhathast fhèin

mina iztartean
eguzki pean Linne nan Ceann-era itzultzean,
baina hala ere

nam stad aig Linne nan Ceann,
aiteal obann
agus greann

Linne nan Ceanneko putzuan gelditzean,
izurrak sortu ditu ur azalean
bat-bateko brisak, eta nire baitan hotzikara

shuas air cùl Ghleann a’ Chruidh
far an robh nan latha na bodaich,
na neòil a’ gluasad uidh air uidh

Gleann a’ Chruidh-en atzealdean,
behinola agureak egon ziren lekuan,
hodeiak astiro mugitzen

lon-dubh air a leòn aig lòn
ann an Leitir Chailllich là ciùin
gun charachadh ann, mo bhròn

*zozo zauritu bat Leitir Chailllich-eko
putzu batean egun bero,
zirkin arrastorik gabeko batean*

Loch na Dàlach na suail
‘s Anna Dhubh bhuam a’ tighinn a-nall
‘s a’ cur foidhpe Rubha Guail

*ekaitza Loch na Dàlach-en,
eta Anna Dhubh hurbiltzen
eta Rubha Guail-eko lurmuturra gainditzen*

nach e fhèin a tha cliste -
dealan-dè rioghail dìreach ùine
bhuam aig an Drochaid Briste

*hori zalutasuna! Monarka
tximeleta bat nigandik urrun gabe
zubi hautsian*

saoil nach e sin an Soitheach Mòr
a chì mi bhuam a’ siubhal feasgar
thall ud seachad air an Sgòr?

*hor ikusten dudana, arratsean,
Sgòr-eko uharrietatik harago,
ez al da Immigranteen Ontzia?*

an solas òrach
fad aon tiota dìreach
bhuam air an Eilean Sgòrach

*argiurrekara,
une bateko urekarakaldia han,
Eilean Sgòrach uhartexkan*

aig Drochaid a' Mhuilinn eadar deireadh is tùs ràithe
ri taobh an uillt ri taobh na Linne
's na clachan fodham a' fàs nas blàithe

*Mill zubian sasoi baten amaieraren
eta hasieraren artean, errekaren, itsasartearen alboan,
azpiko harriak gero eta beroago*

Didòmhnaich aig Loch an Iasgaich
anns a' mhìos mhairbh, tàmh
is feadag aig an uiseig-riasgaich

*Loch an Iasgaichen, otsail hitseko igande batean,
isiltasuna, eta urruneko mendian,
txirritxo baten deia*

a' ghrian a' dol fodha
bho Inbhir Amhlابhaig aig deireadh an latha –
sgarbh a' tumadh far bodha

*Inveraulavaig-eko tumuluaren atzean,
eguna itzali ahala eguzkia beheratzen,
ubarroi bat uharri batetik murgiltzen*

balach anns an t-solas thall air *quad*
a' tighinn eadar mi 's Beinn a' Bhràghad
is a' dol a' sealladh anns a' bhad

*tipo gazte bat hango argitasunean,
Beinn a' Bhràghad-etik quad baten gainean niganantz
eta di-da desagertzen*

gu grad, bìdeag tabhail
a' nochdadhbh air cùl mo mhuineil
aig Cnoc an t-Sabhail

*bat-batean agertu zait garondoan
mandeuli baten ziztada
Cnoc an t-Sabhaileko muinoan*

a' tighinn air ais ann am Morsaig as t-earrach,
a' nochdadh romham san fhionnairidh
gun fhiosta, pocan-bearrach

*udaberrian Morsaig-era itzultzean,
kolpetik, astaputz bat
lila koloreko arratsean*

sa ghrèin air creig, nathair is earc
mar gum b' ann air cuirm-chnuic
os cionn Rubha Chàrn nan Cearc

*harkaitz baten gainean, eguzkitan,
suge bat eta musker bat pikniukean bezala
Rubha Chàrn nan Cearc itsasmuinoan*

san Dàmhair, na h-eòin a' tarraing
is mi air mo chuairt ann am Barabhaig
is cràdh agam nam dhruim is arraing

*urrian, txoriak alde egiten
Baravaig ingurutik itzuli naizelarik,
eta mina sentitu dut, ziztada bat*

nam stad a' dèanamh mo mhùin
's a' sealltainn a-mach air a' Chuan Sgìth sa mhadainn –
och, càite 'n deach thu bhuam, a rùin?

*goiz batean pixa egitera gelditu
eta Minch itsasartera begiratu dut,
oi, laztana, nora zara joana?*

fad finn foinneach an fheasgair a' fàrsan
san Fhaoilinn 's a' tilleadh an uair sin,
a' cànan agus a' càrsan

*arratsalde osoa paseoan itsasertzean,
eta gero itzuli, kexuka,
arnasestuka*

aon uair eile, breacadh-rionnaich
os cionn Loch an Iasgaich
anns an iarmailt ghlionnaich

*berriz ere, zeru izurtua
Loch an Iasgaichen gainean
ortzi lausoan*

a' tilleadh, air mo shiaradh
bho Rubha Shlèite 's air mo bheulaibh,
an t-sligh' a' fiaradh is a' fiaradh

*Sleateko lurmuturretik itzultzen, abaildurik,
aurrean dudan bidea
sigi-saga agertzen zait*

am fàrdach agam trumach air thearrach
agus mi fhìn mar a bha riamh
a' chiad là den earrach
(après Issa)

*nire etxetxabola hankaz gora,
eta ni beti bezala,
udaberriko lehen egunean*

Loch Eiseort cho ciùin ri clàr
is ann am baile Mhorsaig là foghair,
aon duilleag a' tuiteam ri làr

*Loch Eishort bare-bare,
eta Morsaig herrian, udazken egun batean,
hosto bakarti bat lurrera erori da*

clag na Cille Mòire gun bheum
sa mhadainn earraich is gun seirm
ach fhathast – na h-ògain thall nan leum

*Kilmoreko elizako kanpaia mutu
udaberri goiz batean, baina hala ere
arkumetxoak jauzi eta zapart*

eathar Iain is Choinnich air chruaidh ri port
an dèidh aon cheala-deug fhathast
shios air Loch Eiseort

*Iainen eta Kennyren ontziak bi aste daramatza
eguraldi txarragatik itsasoratu ezinik,
Loch Eishorten amarratuta*

eadar an tuil ‘s an tràigh
ann an dà dhiog aig Camas Darach,
uisge ‘s grian an àigh

*Camas Darach-en, itsasgoraren eta
hondartzia urriaren artean, bi segundotan,
euri-ura eta itsaslehorreguzki ederra*

beithe-gheal a’ crapadh
as t-fhoghar ann an Gleann Meadhanach
is na duilleagan gan sgapadh

*udazkenean Gleann Meadhanach-en
zilarrezko urkia ximurtzen
eta hostoak barreiatzen*

ann an Cùl nan Cnoc Diluain
mar a bha ‘s o chionn seachdain,
am bodach air ais a’ buain

*ezerezaren erdian, Cùl nan Cnoc-eko muinoan
astelehenean, joan den astean bezala,
agure zaharra zohikaztegian lanean*

an t-uisc' a' tilleadh air Beinn Feòir na thaom –
och, the fios, a charaid chòir agam,
cha robh e mar seo san àm a dh'aom?

*euria goitik behera Beinn Feòir-eko muinoan,
izan ere, adiskide, garai batean
ez zen horrela izaten, ezta?*

air beulaibh Taigh Ciobair a' Chnuic, de threalaich
agus air a chùlaibh,
solas ùr na gealaich

*muinoko artzain zaharraren txabola aurrean,
makina bat trepetat erabilezin,
eta haren atzean, ilargi berriaren argia*

boillsgeach, sealanach,
gu h-àrd mun Bhealach Bhàn sa chamhanaich,
tàirneanach is dealanach

*Bealach Bàn-en albailuntzean,
burrunba eta distira,
trumoiak eta tximistak*

gnè air choreigin de dh'eun-creiche
fad' às air Sgùrr na h-Iolaire
's shìos bhuam closach gun seiche

*hegazti harrapari bat urrun,
Sgùrr na h-Iolaire aldean,
eta, behean, sarraski larrutu bat*

san achadh thall ud, an tarbh
a' glacadh m' aire seach an smeòrach
a' dol seachad air a' Cheann Gharbh

*aurreko zelaian,
zezenak eman dit atentzioa,
ez Ceann Garbh-etik pasatu den birigarroak*

shìos bhuam aig a' Chnoc Uaine,
fèath-geal air lom na Linne
's faileadh ùr na cluaine

*Knocken, baretasun guztiz dirdiratsua
Sleateko itsasarteko urgain biluzian,
eta belardi berdearen usain freskoa*

seileach a' cromadh
ann an Allt na Bèiste 's ri thaobh
fàileadh na cluain' air a lomadh

*sahats bat guztiz abailduta
Allt na Bèiste errekkaren gainean,
eta belar segatu berriaren lurrina*

san tiùrr aig Òb Snaosaig, sgonn
gun charachadh is a' togail ceann
is a' falbh cho luath, madadh-donn

*Òb Snaosaig badian, itsasgorako algen artean,
enbor geldi bat, eta, burua jaso eta bizkor desagertuz,
igaraba marroi bat*

an sàs dhomh tiotan taobh ri fèith
taobh ri Cruachan na Fèithe Seilich,
thall bhuam, seilleanan air an sgèith

*Cruachan na Fèithe Seilicheko zohikaztegian,
hantxe, une batez geldiarazita,
erleak jardunean*

gun a bhith a'sealltainn air dad,
an crodh gun charachadh thall ud
ri taobh Loch Doire nan Gad

*behiak geldi-geldirik hor aurrean,
ezeri begiratu gabe,
Loch Doire nan Gad ondoan*

seadh, na rudan biòdach nach eil thu a' faicinn:
ann am Fèith na Fala, mi a' tuiteam sna caochain
's de chuileagan air feadh mo chraicinn

*bai, ikusten ez diren gauzatxoak:
Fèith na Fala-n, xirripa xumeetan erori,
eta euliak nekaezin nire larruazalean*

chì mi shìos bhuam riochd beathaich
nam sheasamh air Beinn Dubh a' Bhealaich
is m' iomhaigh fhèin san t-slaman-cheathaich

*hantxe dakusat abere baten presentzia,
Beinn Dubh a' Bhealaich-en, eta neure irudia
goiko laino lehorren artean*

a' gabhail mar lòn mo cheapairean-taobhaidh
nam shuidhe mun rainich aig an Allt Ruadh -
fuich! saobhaidh!

*ogitartekarekin eserita, garoz inguratuta,
Allt Ruadh-eko errekan;
pua! azeri-zulo bat!*

air bruach Allt na Bèiste, craobh-chritheach
is air an taobh thall gun charachadh,
leatha fhèin, corra-ghritheach

*Allt na Bèiste errekasto ertzean,
makal bat, eta beste aldean, albailuntzean,
geldi-geldirik, koartza bakarti bat*

nam shìneadh, a' tuiteam ann an neul
agus Allt na Bèiste bhuam thall
an impis cur a-mach air a bheul

*etzanda, hodei itsugarriek durduzatuta,
eta pareko Allt na Bèiste erreka
gaindi egiteko zorian*

air mullach Sgùrr nan Caorach
far an deach sinn aon samhradh,
mi fhìn is an Leòdach is an Saorach

*Sgùrr nan Caorachen gailurrean,
hara igo nintzen uda batean,
MacLeod eta MacIntyrerekin batera*

cho sgiobalta – sgoth Niseach
anns a' chiùranaich
a' dol seachad air a' Ghoirtean Dhriseach

*zein azkar doan
txalupa euri langarrean,
Goirtean Driseach-etik igaroan*

och, a dhuine ghaolaich –
far an robh Taigh Eòghainn uair na sheasamh,
cluarain agus càrn-aolaich

*egundaiño horrelakorik,
Ewen-en etxea zegoen lekuan,
astakarduak eta simaurtegi bat*

an sneachd' a bh' ann là no dhà
air ais air Creag na Bà
air leaghadh air falbh mar-thà

*duela egun pare bat
Creag na Bà muinoan zegoen elurra
ezkutatu egin da, gesalduta*

air ais ann am Barabhaig an dèidh dà mhìos
is m' aire air an rainich ùir air fàs
is cha tèid agam air a cumail sìos

*bi hilabeteren ondoren Baravaigera itzulia,
garo berria nonahi,
eta ezin hura gobernatu*

mo dhruim a' fàs tais
is mi nam stad is a' ghrian ris
aig Allt Rèidhe Ghlais

*bizkarra hezeleundu egin zait
eguzkitan nagoela hemen,
Allt Rèidhe Ghlais errekan*

Barabhaig na h-aon raon
is an sneachd' a bh' ann o chionn tacain
air leaghadh braon bho bhraon

*Baravaigek belardi hareatsua dirudi,
arestian zegoen elurra
gesaldu egin da, tantaz tanta*

seadh, an sneachda geal a bh' aig cia mheud troigh
air leathad Sgùrr nan Caorach an t-seachdain a chaidh,
seall an-diugh nach eil na bloigh

*bai, joan den astean elurra zen hemen,
Sgìrr nan Caorach-eko muinoan,
gaur ez dago distira haren arrastorik*

agus mu dheireadh thall 's a-bhos
air ais mar a bha 's bho thùs
a-rithist ann an Camas Chros

*azkenean itzulita
hasierako puntura,
Camuscrossen ostera*

nam stad air an t-Sìthean Mhòr, cho sàmhach,
fad' às langanaich
is làmhach

*Sìthean Mòr-eko muinoan geldituta,
erabateko isiltasuna, eta urrunean,
orein bat orroka eta tiro bat*

anns an Àirigh Fhraoich a' triall
far an deach mo Dhonnchadh là dhan robh saoghal
is Dòmhnaill is Aonghas is Niall

*txangoan, behin batean Duncan
-Donald eta Angus eta Neil bezala-
joan zen artzain txabolara*

och nach sleamhainn an rathad air a reothadh
feasgar ìseal ann an Camas Darach
is shìos bhuam de dh'fheamainn a' breothadh

*arratsean, Camas Darachera bidean,
errepide izoztua labainkor dago,
eta alga usteldu mordoa bertan*

fairichidh mi nuallan eallaich
aig Tobht' Iain Bhodaich
agus cuileag-theallaich

*Old John's etxearen hondakinetan,
ganadua aditzen dut marruka,
eta kilker bat*

a' stad aig an Allt Cham a ghabhail m' analach
is thall bhuam corra-ghritheach
far an taine 'n tanalach

*Arnasa berritzera gelditu Allt Cam errekan,
eta hantxe, ur txiki haietan,
koartza bat*